

KADINLARDA EVLİLİK UYUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF FACTORS AFFECTING MARITAL ADJUSTMENT IN WOMEN
Özlem ŞAHİN ALTUN*, Ümran POLAT**, Serap EJDER APAY***, Zeynep OLCUN****

ÖZ

Amaç: Araştırma kadınların evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir araştırma olarak yürütülmüştür. Araştırma, İstanbul Pendik'te bulunan Yenişehir Aile Sağlığı Merkezi'nde 15 Ekim - 26 Aralık 2013 tarihleri arasında uygulanmıştır. Çalışmanın evrenini, ilgili Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı kadınlar oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ise sözel iletişim kurulabilen 466 kadın oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem büyüklüğü hesabı yapılmamış olup ilgili tarih aralığında çalışmaya katılmaya gönüllü olan tüm kadınlara ulaşılmaya hedeflenmiştir. Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından hazırlanan tanıtıcı bilgi formu ve Evlilikte Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 11 paket programıyla analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler, Student t testi, One Way ANOVA testi, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

Bulgular: Evlilik uyum ölçeği ile kadınların evlilikte problem yaşama durumu, çocuk sahibi olma durumu, kadınların çalışma şekli, eşlerin yaş durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır. ($p < 0.05$).

Sonuç: Bu çalışma sonucunda katılımcıların tamamına yakınının evliliğe uyumunun düşük olduğu bulundu. Kadınların evlilikte problem yaşaması, çocuğunun bulunması, gece çalışması ve çalışma şekli, eşlerin yaş durumu gibi faktörlerin evlilik uyumunu etkilediği belirlendi. Bu nedenle, söz konusu yerleşim birimine sağlık hizmeti sunan profesyonellerin, mevcut hizmetlere ek olarak bölgedeki kadın nüfusa problem çözme, stresle etkili baş etme, öfke kontrolü, etkili iletişim becerilerine ilişkin sağlık eğitimlerini de entegre etmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın; evlilik uyumu; hemşirelik; ebelik

ABSTRACT

Aim: The research was carried out to determine the factors affecting women's marital adjustment.

Method: This study was carried out as a descriptive and cross-sectional study. The research was carried out between 15 October - 26 December 2013 at Yenişehir Family Health Center in Pendik, Istanbul. The universe of the study was composed of women registered at the relevant Family Health Center. The sample of the study consists of 466 women who can communicate verbally. In the study, the sample size was not calculated and it was aimed to reach all women who volunteered to participate in the study in the relevant date range. In the collection of the data, an introductory information form prepared by the researcher and the Marriage Adjustment Scale were used. The data obtained were analyzed in computer environment with SPSS 11 package program. In the evaluation of the data; descriptive statistics, Student t test, One Way ANOVA test, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test were applied.

Results: It was found that there was a statistically significant difference between the marital adjustment scale and the women having problems in marriage, having children, the way women work, and the spouses' age status. ($P < 0.05$).

Conclusion: As a result of this study, almost all of the participants were found to have low compliance. It was determined that factors such as women having problems in marriage, having a child, working at night and working style, age status of spouses affect marriage adjustment. Therefore, in addition to the existing services, it is recommended that professionals who provide health services to the settlement in question integrate health education on problem solving, effective coping with stress, anger control and effective communication skills in the region.

Keywords: Women; marital adjustment; nursing; midwifery

*Doç. Dr. Atatürk
Üniversitesi Hemşirelik
Fakültesi, Psikiyatri
Hemşireliği Anabilim Dalı,
Erzurum /Türkiye.

0000-0001-6727-6480

**Hemşire, Marmara
Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
İstanbul/Türkiye

0000-0003-2245-0988

***Doç. Dr. Atatürk
Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Ebelik Bölümü,
Erzurum/Türkiye.

0000-0003-0978-1993

****Arş. Gör. Dr. Atatürk
Üniversitesi Hemşirelik
Fakültesi, Psikiyatri
Hemşireliği Anabilim Dalı,
Erzurum /Türkiye.

0000-0003-3368-4288

Yazışma Adresi:

Özlem ŞAHİN ALTUN

e-posta:

ozlemsahinaltun@gmail.com

Gönderim Tarihi: 30 Mart
2020

Kabul Tarihi: 22 Mayıs
2020

Atf için (How to cite): Şahin Altun Ö, Polat Ü, Ejder Apay S, Olçun Z. Kadınlarda Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2020;3(2):82-90.

GİRİŞ

Evlilik, karşı cinsten iki kişinin aile kurmak üzere kanunların uygun gördüğü şekilde, bedenen ve ruhen bir ömür boyu kalıcı bir beraberlik için bir araya gelmesidir. Evlilik ailenin kurulmasını, toplumun çoğalmasını ve türün devamını sağlar. Evlilik yaygın bir yaşam tarzıdır. Kültürel farklılıklar olsa da, belli yaşın üzerinde ki insanların tamamına yakını hayatlarında en az bir kez evlenmiştir (Erbek ve ark. 2005; Özgüven 2014). Evlilik, bireyin hayatının birçok yönünü etkiler. Bu süreçte ev değişiklikleri, çiftlerin yaşam standartlarının değişmesi, kültürel değişimler meydana gelmektedir. Değişimlerin yanı sıra çiftlerin evliliğe uyum süreci ve çiftlerin aile yapısı evliliğe etki etmektedir (Yalçın 2014).

Evlilik uyumu; çiftlerin uyumlu birlikteliklerinin sonucu olarak evlilik hayatlarında yaşadıkları memnuniyet ve mutluluk olarak tanımlanmıştır. Böylece, çiftlerden her ikisinin de ilişki sürdürülebilirlik kapasiteleri evlilik uyumunu sağlamak için önemli hale gelmektedir (Skowron 2000). Evlilik uyumu ailenin yaşamında önemli bir rol oynamaktadır. Evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerinin bir dengeye ulaşmasıyla ilişkilidir. Evlilik uyumunu, evlilikte isteklerin ve beklentilerin ne ölçüde karşılandığı etkiler. Eşlerin uyumlu olabilmesi için, eşler arasında etkili bir iletişimin kurulması gerekir. Eşlerin ortak değer ve amaçlara sahip olmaları evlilik uyumunu etkiler. Çiftlerin kararları ortak verebilmeleri, akrabalarıyla olan ilişkilerinde, boş zaman etkinliklerinde ve gelir idaresi konularında anlaşma içinde olmaları için duygularını paylaşmaları, empatik anlayış sergilemeleri, bireysel farkları kabul etmeleri, ilgi ve sevgi duygusunu birbirlerine iletebilmeleri gerekmektedir (Tutarel-Kışlak 1997; Gümüldaş ve Ejder Apay 2016).

Evlilikte uyum eskiden beri önemli bir sorun olmakla birlikte, günümüzde uzmanların ilgilenmesi gereken önemli bir konu haline gelmiştir. Evlilik, sadece iki kişinin bir araya gelmesiyle oluşan bir kurum değildir. Bu iki kişinin birbirine uyum içinde yaşaması, değişen koşullara uyum sağlaması ve belirli bir süre içinde birbirlerine uygun biçimde değişmesi olarak tanımlanmaktadır (Gümüldaş ve Ejder Apay 2016). Çiftler severek ve birbirini tanıyarak evlenmiş olsalar bile birbirlerinden beklentileri yüksek olduğundan deneme ve bocalama dönemini geçirmeden uyum sağlayamazlar. Her evlilikte balayı döneminin sonu gelir tutkulu sevgi döneminin yerini yavaş yavaş karı-koca

ilişkinine bırakır. Evlilik ilişkisinde, bireylerin ihtiyaçlarının ve beklentilerinin gerçekleşmemesi, eşler arasındaki etkileşim, paylaşma ve sosyal ilişkilerin hoşgörü sınırlarını aşacak şekilde ciddi biçimde bozulması, eşlerin birinde ya da her ikisinde birden stres oluşturması ve bu durum doğumun azalması ile birlikte boşanmaya doğru gidilmesine neden olmaktadır (Özgüven 2014). Evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırmalardan, cinsiyet, çocuk sahibi olma durumu, evlilik şekli, evlilik süresi, yaş, evlilik yaşı, tanışma süresi, cinsellik, çalışma gibi faktörlerin evlilik uyumunu etkilediği görülmüştür (Shigeto et al. 2014; Kendrick and Drentea 2016; Gümüldaş ve Ejder Apay 2016).

Sağlıklı toplumlara ulaşmada, olumlu ilişkilerin yaşandığı uyumlu evliliklerin varlığı yaşamsal niteliktedir. Evlilikte uyumun sağlanmasında ise eşlerin, evlendikleri ilk günden itibaren birey olarak birbirlerine değer verdiği, anlayış ve hoşgörü ile yaklaştığı, birbirlerinin psikolojik ve sosyolojik açıdan sınırlarını iyi tanıdığı beklenti ve isteklerinin farkında olduğu ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi gereklidir. Evlilikte uyumun sağlanacağı ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesinde, profesyonel bir hemşirelik/ebelik yaklaşımı ile yapılan girişimler sayesinde; birey, aile ve toplumun ruh sağlığını koruma, geliştirme ve sürdürmenin mümkün olabileceği değerlendirilmektedir (Tarhan 2019). Bu bağlamda profesyonellerce, toplumun farklı kesimlerinin mevcut evlilik uyum düzeylerinin araştırılması ve evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin ortaya konulması ile risk altındaki bireylerin tanınması ve uygun girişimlerle bu bireylerin evlilik uyumunun artırılması ve dolayısı ile mutlu bir evlilik yaşamı sürdürmesinin sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle çalışmada, bir aile sağlığı merkezine kayıtlı kadınların evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Bu çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir araştırma olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman: Araştırma, İstanbul Pendik'te bulunan Yenişehir Aile Sağlığı Merkezi'nde 15 Ekim - 26 Aralık 2013 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme: Çalışmanın evrenini, ilgili Aile Sağlığı

Merkezinine kayıtlı kadınlar oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ise sözel iletişim kurulabilen 466 kadın oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem büyüklüğü hesabı yapılmamış olup ilgili tarih aralığında çalışmaya katılmaya gönüllü olan tüm kadınlara ulaşılması hedeflenmiştir.

Veri Toplama Araçları: Veri toplama formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini ve evlilik özelliklerini irdeleyen “Tanıtıcı Bilgi Formu”na yer verilmiştir. İkinci bölümde ise katılımcıların, evlilik uyumlarını belirlemek için kullanılan Evlilikte Uyum Ölçeği’ne (EUÖ) yer verilmiştir.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Bu form; kadınların sosyo-demografik durumu ile evlilik özelliklerini inceleyen 19 sorudan oluşmaktadır.

Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ): Evlilik Uyum Ölçeği Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiştir. Hunt’ın (1978) ve Freeston ve Plechaty’nin (1997) puanlama sistemleri doğrultusunda, ölçeğin Türkiye’de geçerlik güvenilirlik çalışması Tutarel Kışlak (1997) tarafından yapılmıştır. Ölçekten alınan toplam puan 0–60 arasında değişmektedir. 43 puanın üzerinde alanlar evlilik ilişkileri açısından uyumlu, altında alanlar ise uyumsuz olarak kabul edilmektedir. Geçerlilik güvenilirlik çalışmasında ölçeğin Cronbach α iç tutarlılık katsayısı 0.84 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach α iç tutarlılık katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması: Anketler araştırmacı (ÜP) tarafından, katılımcılar ile yüz yüze görüşme yolu ile 5-10 dakikada uygulanmıştır. Çalışmaya başlamadan önce, katılımcılara araştırmanın amacı ve yöntemi hakkında bilgi verilmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden kadınlara veri toplama formu uygulanmıştır. Görüşmeler, katılımcıların mahremiyetlerine özen gösterilerek kimsenin olmadığı sessiz bir odada gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırmanın verileri SPSS for Windows 11.00 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı

istatistikler; sayı, yüzde, ortalama±standart sapma, en büyük, en küçük değerler kullanılarak verilmiştir. Değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu test edilip; normal dağılım gösteren veriler için Student t testi ve One Way ANOVA testi; normal dağılıma uymayan veriler için ise Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında değerlendirilerek $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma Helsinki Deklarasyonu’na uygun olarak yürütülmüştür. Yenişehir Aile Sağlığı Merkezi’nde araştırmanın uygulanması için kurum izni alınmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilerek yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Genellenabilirliği: Uygulamanın tek merkezli olarak yürütülmesi, yalnız kadına ait evlilik uyum düzeyini yansıtması ve örneklem büyüklüğü belirlemeden 466 kişiye ulaşılması çalışmanın sınırlılıkları olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, İstanbul Pendik’te bulunan Yenişehir Aile Sağlığı Merkezi’nin sağlık hizmetinden sorumlu bölgede yaşayan kadınlara genellenabilir.

BULGULAR

Katılımcıların çoğunlukla (%31.8) 46 yaş ve üstü ve üniversite mezunu (%40.8)’olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada yer alan katılımcıların çoğunlukla, %35.2’si devlet memuru, %87.9’u gündüz saatlerinde çalıştığı, %58.1’i 1501-3000TL arasında gelire sahip olduğu, %74.2’si çalışmayı istediğini ve %29.6’sı Karadeniz bölgesinde doğduğunu bildirmiştir (Tablo1).

Katılımcıların çalışma şekli ve eş yaşı ile EUÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanırken, diğer sosyo-demografik özellikleri ile EUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo1, $p>0.05$).

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerinin EUÖ Puan Ortalamalarıyla Karşılaştırılması (n=466)

Özellikler	n	%	EUÖ $\bar{X} \pm SS$	Test ve p değeri
Yaş				
31 yaş ve altı	71	15.2	33.61±4.69	F=1.77, p=0.15
32-38 yaş	115	24.7	34.23±4.94	
39-45 yaş	132	28.3	35.16±4.71	
46 yaş ve üstü	148	31.8	34.85±5.56	
Eğitim Durumu				
İlkokul	80	17.2	33.40±5.78	F=1.58, p=0.17
Ortaokul	39	8.4	35.02±5.47	
Lise	121	26.0	34.57±5.16	
Üniversite	190	40.8	35.05±4.55	
Lisansüstü	36	7.7	34.52±4.99	
Meslek				
Memur	164	35.2	35.21±4.96	F=1.28, p=0.49
İşçi	90	19.3	34.18±5.39	
Serbest meslek	54	11.6	34.44±4.85	
Ev hanımı	158	33.9	34.25±5.03	
Çalışma Şekli (n=308)				
Gündüz	268	87.9	35.18±4.84	t=3.65, p=0.0001
Gece+ gündüz	40	13.0	32.10±5.81	
Ailenin Gelir Durumu (n=308)				
750-1500 TL	75	24.4	34.06±5.47	KW=4.94, p=0.17
1501-3000 TL	179	58.1	35.34±4.94	
3001- 4500 TL	32	10.4	34.21±5.00	
4501 TL ve üstü	22	7.1	33.50±4.54	
Çalışmayı İsteme Durumu				
İsteyen	346	74.2	34.45±5.12	t=1.08, p=0.28
İstemeyen	120	25.8	35.03±4.87	
Doğduğu Bölge				
Karadeniz	138	29.6	35.52±4.73	KW=9.08, p=0.16
İç Anadolu	83	17.8	35.21±4.71	
Marmara	116	24.9	34.11±5.32	
Ege	28	6.0	34.32±4.19	
Akdeniz	18	3.9	33.16±6.53	
Doğu Anadolu	57	12.2	33.40±5.52	
Güneydoğu Anadolu	26	5.6	33.84±4.72	
Eş Yaş				
31 yaş ve altı	37	7.9	32.78±5.04	F=3.66, p=0.01
32-38 yaş	77	16.5	33.51±4.83	
39-45 yaş	124	26.6	34.99±4.66	
46 yaş ve üstü	228	48.9	35.05±5.26	
Eş Eğitim Durumu				
İlkokul	47	10.1	33.04±6.16	F=1.42, p=0.22
Ortaokul	52	11.2	35.07±5.70	
Lise	137	29.4	34.94±4.59	
Üniversite	192	41.2	34.67±5.03	
Lisansüstü	38	8.2	34.31±4.24	
Eş Meslek				
Memur	99	21.2	35.21±4.96	F=1.28, p=0.79
İşçi	198	42.5	34.18±5.39	
Serbest meslek	127	27.3	34.44±4.85	
Emekli	42	9.0	34.25±5.03	
Eş Çalışma Şekli (n=424)				
Gündüz	312	73.6	35.00±5.01	t=1.71, p=0.08
Gece+ gündüz	112	26.4	34.06±4.91	
Eş Gelir Durumu				
750-1500 TL	102	21.9	34.34±5.59	F=0.37, p=0.77
1501-3000 TL	186	39.9	34.47±5.38	
3001- 4500 TL	107	23.0	35.01±4.43	
4501 TL ve üstü	71	15.2	34.69±4.30	

Eşin Doğduğu Bölge				
Karadeniz	116	24.9	35.40±4.90	KW=7.30, p=0.29
İç Anadolu	90	19.3	34.97±4.72	
Marmara	115	24.7	34.43±4.56	
Ege	17	3.6	32.82±6.31	
Akdeniz	24	5.2	35.12±3.22	
Doğu Anadolu	80	17.2	34.05±6.18	
Güneydoğu Anadolu	24	5.2	32.70±5.28	

Bu çalışmada yer alan katılımcıların %46.6'sı 19-24 yaş aralığında evlendiğini, %33.0'ü (n=154) 11-15 yıldır evli olduğunu, %69.7'si (n=325) görücü usulü ile evlendiğini ve %70.2'si (n=327) evliliğinde problem yaşamadığını bildirmiştir. Katılımcıların %82.6'sı (n=385) çocuk sahibi olduğu ve

%43.6'sının (n=168) 2 çocuğu bulunduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Katılımcıların tüm evlilik özellikleri (evlilikte problem yaşama durumu ve çocuk sahibi olma durumu hariç) ile EUÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur (Tablo2, p>0.05).

Tablo 2. Katılımcıların Evlilik Örüntüleri ile EUÖ Puan Ortalamalarıyla Karşılaştırılması (n=466)

Özellikler	n	%	EUÖ $\bar{X} \pm SS$	Test ve p değeri
Evlenme Yaşı				
13-18 yaş	60	12.9	33.36±6.50	F=1.67, p=0.17
19-24 yaş	217	46.6	34.78±4.74	
25-30 yaş	155	33.3	34.61±5.05	
31 yaş ve üstü	34	7.3	35.52±3.99	
Evlilik Yılı				
1-5 yıl	95	20.4	33.73±4.69	F=1.18, p=0.31
6-10 yıl	114	24.5	34.87±4.62	
11-15 yıl	154	33.0	34.85±4.89	
16 yıl ve üstü	103	22.1	34.71±6.01	
Evlilik Şekli				
Tanışarak	141	30.3	34.81±5.29	t=0.59, p=0.55
Görücü usulü	325	69.7	34.51±4.97	
Evlilikte Problem Yaşama Durumu				
Yaşayan	139	29.8	35.49±6.48	t=2.49, p=0.01
Yaşamayan	327	70.2	34.22±4.28	
Çocuk Sahibi Olma Durumu				
Olan	385	82.6	34.93±5.14	t=3.13, p=0.002
Olmayan	81	17.4	33.01±4.36	
Çocuk Sayısı				
1 çocuk	132	34.3	35.64±4.91	F=2.01, p=0.13
2 çocuk	168	43.6	34.67±4.64	
3 çocuk ve üstü	85	22.1	34.36±6.26	

EUÖ'nden alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar ile katılımcıların aldıkları puan ortalamaları Tablo 3'de görülmektedir. EUÖ'den alınabilecek en düşük puan "0" iken en yüksek

puan "60"tır. Bu çalışmada katılımcıların EUÖ'den aldıkları puan ortalamasının 34.60±5.06, ortancanın biraz üzerinde olduğu belirlenmiştir (Tablo 3)..

Tablo 3. EUÖ'nden Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puanlar ile Katılımcıların Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Ölçekten Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puan	Puan Ortalaması ve Standart Sapma
EUÖ	1-60	34.60±5.06

TARTIŞMA

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilgili literatür ile tartışılmıştır.

Bu çalışmada hem gündüz hem de gece çalışan kadınların evliliğe uyumlarının yalnız gündüz çalışan kadınlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Evlilik birlikteliğini sürdüren veya çözülmeyi sağlayan faktörleri anlama, yüksek boşanma oranlarının olduğu günümüzde oldukça önemli bir yer tutmaktadır (Güngör ve Özbay 2016). Elde edilen bu bulgu, gece çalışma düzeninin eşler arasında iletişimin ve paylaşımın azalmasına neden olduğu bu nedenle evliliğe uyumun olumsuz etkilendiği değerlendirilmektedir. Aynı zamanda uykusuzluk, bireyde önemli bir stres kaynağı olabilmekte ve kişiler stresini aile yaşantısına yönlendirebilmektedirler. Bu olumsuzluğun da evlilikte uyum düzeyini olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle özellikle gece çalışan eşler evlilikte uyumsuzluk nedeniyle daha yüksek riskli bir grup olarak ele alınmalıdır.

Araştırmada evlilik uyumu üzerinde eşin yaşının önemli bir belirleyici olduğu görülmüştür. Demografik araştırmalar yaş ve evlilik uyumu arasında açık bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Literatürde evlilik uyumu evliliğin ileri yıllarında artmadığını belirtmektedir (Yalçın 2014; Van Laningham, et al. 2001). Ancak bunun yanı sıra çiftlerin 20 yaşından daha genç olduğu evliliklerin başarısızlıkla sonuçlanmasının, çiftlerin daha yaşlı olduğu evliliklerden daha yüksek olasılıkta olduğunu bildiren çalışmalara da rastlanmaktadır. (Booth and White 1980; Bumpass and James 1972). Bu çalışmada da katılımcı eşlerinin yaş grubunun 46 yaş ve üzerinde olmasının evlilik uyumunu istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Evlilikte eş yaşının ilerlemesi, emeklilik ile iş yaşamının stresinden ve zorluğundan uzaklaşma, çocukların büyüyerek daha bağımsız olması, kendine ve eşine ayıracak daha fazla zaman ayırmayı sağlayabilmektedir. Eşe ayrılan zaman ise paylaşımı ve iletişimi olumlu yönde etkileyerek evliliğe uyum düzeyi üzerine olumlu etki sağladığı değerlendirilmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, evliliğinde problem yaşadığını belirten katılımcıların evliliğe uyum düzeyinin problem yaşamadığını bildirenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir

($p<0.05$). Evlilikte problem yaşayan katılımcıların, bu problemi çözmeye davranışı içine girerek eşleri ile daha sık bir araya gelme paylaşımında bulunma ve ortak bir noktada anlaşma arayışına girdikleri ve bu nedenle de evliliğe uyumlarının olumlu etkilendiği düşünülmektedir. Araştırma bulgusundan farklı olarak Yalçın'ın (2014) çalışmasında eş ile yaşanan problemlerin evlilik uyumunu etkilemediği görülmüştür.

Literatürde evlilik uyumu ile çocuk sahibi olma arasındaki etkileşimi ait farklı sonuçlar bildirilmekle beraber, bu çalışmada çocuğu olan katılımcıların olmayan katılımcılara göre evliliğe uyumlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Literatürde çocukların varlığının evlilik iletişimi ve evlilik uyumunu aksatma eğilimine neden olduğu bildirilmektedir (Feldman 1964). Hamamcı (2005), Yalçın (2014) yaptıkları çalışmada çocuk sayısının evlilik uyumunu etkilemediğini rapor etmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda ise çocuk sahibi olan bireylerin evlilik uyumlarının çocuk sahibi olmayan bireylerin evlilik uyumlarından anlamlı bir şekilde yüksek olduğu bulunmuştur (Fışıloğlu 1992; Şendil ve Korkut 2008; Tutarel Kışlak ve Çabukça 2002). Literatürde çocukların yetişmesi ve büyümesinin, evlilik istikrarı sağlamada güçlü etkileri olan bir dinamik olarak değerlendirilmektedir. (Jouriles et al 1991; Van Laningham et al. 2001). Elde edilen bu bulgu, çocuk bakımı ve sorumluluğunun evlilikte eşleri daha fazla birlikte ve ortak karar aldırarak durumu yaratabileceğine ve bu nedenle daha evliliğe uyum üzerine olumlu etki edebileceğine yorumlanmaktadır.

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre katılımcıların evliliğe uyum puan ortalamasının ortancanın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Gümüldaş ve Ejder Apay'ın (2016) çalışması araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Araştırma bulgusundan farklı olarak Malkoç ve Güren (2017), çalışmalarında uyum puan ortalaması yüksek bulunmuştur.

Bu çalışmada, kadın eşin yaşı; eğitim durumu, mesleği, gelir durumu, çalışmayı isteme durumu, doğduğu bölge, evlenme yaşı, evlilik yılı, evlenme şekli, çocuk sayısı gibi değişkenlerle evliliğe uyum arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Benzer şekilde katılımcı eşinin eğitim durumu mesleği, çalışma şekli gelir durumu, doğduğu bölge arasında da anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu çalışmada elde edilen bu

sonuçlarında araştırmanın yöntemsel farklılıkları, örneklem büyüklüğü, yalnız kadınlarla yürütülmesi, tek merkezli olması gibi araştırmanın yöntemsel sınırlılıklarından kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir. Ancak bunun yanı sıra Spanier ve Lewis (1980), evlilik uyumuyla ilgili bir çalışmada şu sonuca varmışlardır: 1960'lardaki çalışmalar demografik değişkenler ve evlilik uyumu arasında (örn: gelir durumu, cinsellik, yaş, kadın eşin çalışma durumu) anlamlı ilişkiler bulunurken; daha ileri tarihlerde yapılan bazı çalışmalarda anlamlı ilişkiler bulunmadığı bildirmektedir (Brinkerhoff and White 1978; Jorgensen 1979; Spanier and Lewis 1980). Bu nedenle zamanla değişen sosyal, kültürel ve psikolojik yaşam koşullarının evlilik uyumu etkilediği demografik değişkenlerin etkisinde farklılaşmaya yol açabileceği de değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma sonucunda katılımcıların tamamına yakınının evliliğe uyumunun düşük olduğu bulundu. Kadınların evlilikte problem yaşamaları, çocuğunun bulunması, gece çalışması ve çalışma şekli, eşlerin yaş durumu gibi faktörlerin evlilik uyumunu etkilediği belirlendi.

KAYNAKLAR

Booth A, White L. Thinking About Divorce. Journal of Marriage and the Family 1980;42(3):605-16.
Brinkerhoff DB, White LK. Marital Satisfaction in an Economically Marginal Population. Journal of Marriage and the Family 1978;40(2):259-67.
Bumpass LL, James A. Differentials in Marital Instability. American Sociological Review 1970;37(6):754-66.
Erbek ve ark. Evlilik Uyumu. Düşünen Adam 2005;18(1):39-47.
Feldman H. Development of the Husband-Wife Relationship: A Research Report. Department of Child Development and Family Relationships, 1 st ed. Cornell University; 1964. p.1-250.
Fırsloğlu H. Lisansüstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu. Psikoloji Dergisi 1992;7(28):16-23.
Freeston MH, Plechaty M. Reconsideration of the Locke-Wallace Marital Adjustment Test: Is it Still Relevant for the 1990s?. Psychological Reports 1997;81(2):419-34.
Gümüüşdaş M, Ejder Apay S. Gebelikte Evlilik Uyumu ve Sosyal Destek Arasındaki İlişki. HSP 2016;3(1):1-8.
Güngör HC, Özbay Y. Evlilikte Yetkinlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2016;3(29):79-93.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; katılımcıların büyük çoğunluğunun evliliğe uyum durumunun düşük düzeyde olduğu dikkate alındığında, çalışmanın yürütüldüğü yerleşim merkezinde yaşayan kadınların evliliklerini mutlu ve huzurlu bir şekilde sürdürebilmeleri açısından potansiyel riskler taşıdıkları değerlendirilmektedir. Bu nedenle, söz konusu yerleşim birimine sağlık hizmeti sunan profesyonellerin, mevcut hizmetlere ek olarak bölgedeki kadın nüfusa problem çözme, stresle etkili baş etme, öfke kontrolü, etkili iletişim becerilerine ilişkin sağlık eğitimlerini de entegre etmeleri önerilmektedir. Bu çalışmanın daha büyük örneklem grupları ile çok merkezli olarak tekrarlanması önerilmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Makalenin yazarları arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

YAZARLARIN KATKI DÜZEYLERİ

ÜP: Literatür tarama, veri toplama ÖŞA: Makale yazma, kritik okuma. SEA: İstatistiksel analiz, makale yazma, ZO: Literatür tarama, makale yazma

Hamamcı Z. Dysfunctional Relationship Beliefs in Marital Satisfaction and Adjustment. Social Behavior And Personality: An International Journal 2005;33(4), 313-28.

Hunt RA. The Effect of Item Weighting on The Locke-Wallace Marital Adjustment Scale. Journal of Marriage and the Family 1978;40(2):249-56.

Jorgensen SR. Socioeconomic Rewards and Perceived Marital Quality: A Re-examination. Journal of Marriage and the Family 1979;41(4):825-35.

Jouriles et al. Marital Adjustment and Child Conduct Problems: A Comparison of the Correlation Across Subsamples. Journal of Consulting and Clinical Psychology 1991;59(2):354-7

Kendrick HM, Drentea P. Marital Adjustment. Encyclopedia of Family Studies 2016;1:1-2.

Locke HJ, Wallace KM. Short Marital-Adjustment and Prediction Tests: Their Reliability and Validity. Marriage and Family Living 1959;21(3):251-5.

Malkoç G, Güren AS. Evli ve Çocuk Sahibi Çiftlerin Evlilik Uyumu, Evlilik Çatışması, Yakın İlişki Düzeyi ve Yalnızlık Düzeylerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları İle İlişkisi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2017;17(33), 225-39.

Özbey S. Ebeveynlerin Evlilik Uyumu ve Algıladıkları Sosyal Destek ile Altı Yaş Çocuklarının Problem Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi 2012;20(1):43-62.

Özgülven İE. Evlilik ve Aile Terapisi. 1. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2014.

Shigeto et al. Roles of Family Cohesiveness, Marital Adjustment, and Child Temperament in Predicting Child Behavior With Mothers and Fathers. Journal of Social and Personal Relationships 2014;31(2):200-20.

Skowron EA. The Role of Differentiation of Self in Marital Adjustment. Journal of counseling Psychology 2000;47(2):229-35.

Spanier GB, Lewis RA. Marital Quality: A Review of the Seventies. Journal of Marriage and the Family (1980;42(4):825-39.

Şendil G, Korkut Y. Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. Psikoloji Çalışmaları 2008;28(1):15-34.

Tarhan N. Mutlu Evlilik Psikolojisi. 29. Baskı. İstanbul: Timaş Yayınları, 2019. p.1-160.

Tutarel Kışlak Ş, Çabukça F. Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2002;5(5):1-7.

Tutarel Kışlak Ş. Evlilik Uyumu İle Nedensellik ve Sorumluluk Yüklemeleri Arasındaki İlişkiler. Türk Psikoloji Dergisi 1997;12(40):55-64.

Van Laningham et al. Marital Happiness, Marital Duration, and the U-shaped Curve: Evidence from A Five-Wave Panel Study. Social forces 2001;79(4):1313-41.

Yalçın H. Evlilik Uyumu ile Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki İlişki. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi 2014;3(1):250-61.

EXTENDED ABSTRACT

Marriage is when two people of the opposite sex come together for a permanent lifelong body and spiritual life, as the law deems appropriate to establish a family. Marriage ensures the establishment of the family, the reproduction of society and the continuation of the species. Marriage is a common lifestyle. Although there are cultural differences, almost all people over a certain age have been married at least once in their lives. Marriage affects many aspects of an individual's life. In this process, house changes, living standards of couples, cultural changes occur. In addition to the changes, the process of couples' adaptation to marriage and the family structure of couples affect marriage.

Although harmony in marriage has been an important problem since ancient times, it has become an issue that specialists need to deal with today. Marriage is not an institution made up of only two people. These two people are defined as living together in harmony, adapting to changing conditions, and changing accordingly within a certain period of time. From the researches on marital adjustment, gender, Factors such as having a child, type of marriage, duration of marriage, age, age of marriage, duration of acquaintance, sexuality, employment have been observed to affect marriage adjustment.

In reaching healthy societies, the existence of harmonious marriages with positive relationships is vital. As for the harmony in marriage, it is necessary to establish and maintain relationships that spouses value each other as individuals, approach with understanding and tolerance, and that they know each other's psychological and sociological limits well. Thanks to the interventions made with a professional nursing approach in establishing and maintaining relationships in which marriage will be harmonized; It is evaluated that it is possible to protect, develop and maintain the mental health of the individual, family and society. In this context, it is thought by professionals to investigate the current level of marital adjustment of different segments of the society and to determine the factors affecting marital adjustment, to identify individuals at risk and to increase the marital adjustment of these individuals through appropriate initiatives and thus to maintain a happy marital life. With this in mind, it was aimed to evaluate the factors affecting the marital adjustment of women enrolled in a family health center.

The research was carried out as descriptive. The universe of the study is T.C. While the women registered in the Ministry of Health Yenisehir Family Health Center constitute the sample, 466 women who are married and who live voluntarily to participate in the study constitute the sample. In the collection of the data, the introductory information form and the Marriage Adjustment Scale prepared by the researcher were used. The questionnaires were administered by the researcher in 5-10 minutes through face-to-face interviews with the participants. The data obtained were analyzed in computer environment with SPSS 11 package program. In the evaluation of the data; descriptive statistics, Student t test, One Way ANOVA test, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test were applied. The limitations of the study include conducting the practice in a single center, reflecting the marital adjustment level of only women, and reaching 466 people without determining the sample size.

As a result of this study, it was determined that there was a statistically significant difference between the marriage adjustment scale and the problems of women having problems in marriage, having children, the way women work, and the age status of the spouses. In this study, the age of the wife; There was no significant difference between marital adjustment and variables such as educational status, occupation, income, willingness to work, region of birth, marriage age, year of marriage, type of marriage, number of children.

As a result of this study, it was found that almost all of the participants had low compliance with the marriage. It was determined that factors such as women having problems in marriage, having a child, working at night and working style, age status of spouses affect marriage adjustment. According to the results obtained from the study; considering that the majority of participants are in a low level of marital adjustment, it is considered that the women living in the residential area where the study is carried have potential risks in terms of maintaining their marriage happily and peacefully. Therefore, in addition to the existing services, it is recommended that professionals who provide health services to the settlement in question integrate health education on problem solving, effective coping with stress, anger control and effective communication skills in the region. It is recommended to repeat this study with larger sample groups in a multi-center.